Dogfen Asesiad Effaith Integredig

(yn cynnwys Cydraddoldeb, Cenedlaethau'r Dyfodol, yr Iaith Gymraeg a Dyletswydd Economaidd-Gymdeithasol)

Enw'r Swyddog: Will Mclean **Rhif Ffôn:** **E-bost:** willmclean@monmouthshire.gov.uk	**Rhowch ddisgrifiad byr o nodau'r cynnig** Sefydlu ysgol gynradd egin 3-11 oed cyfrwng Cymraeg yn Nhrefynwy
Enw'r Maes Gwasanaeth: Uned Mynediad Plant a Phobl Ifanc	**Dyddiad: Ionawr 2023**

1. **A fydd eich cynigion yn effeithio ar unrhyw bobl neu grwpiau o bobl gyda nodweddion gwarchodedig?** Esboniwch isod yr effaith, y dystiolaeth yr ydych wedi ei defnyddio ac unrhyw gamau gweithredu a gymerwch.

Nodweddion Gwarchodedig	Disgrifiwch unrhyw effeithiau cadarnhaol sydd gan eich ysgol ar y nodwedd warchodedig	Disgrifiwch unrhyw effeithiau negyddol sydd gan eich ysgol ar y nodwedd warchodedig	Beth gafodd/gaiff ei wneud i liniaru unrhyw effeithiau negyddol neu gyfrannu'n well at effeithiau cadarnhaol?
Oed	Bydd yr ysgol yn darparu addysg Gymraeg ar gyfer plant 3-11 sy'n byw yn Nhrefynwy. Ar hyn o bryd mae disgyblion yn gorfod teitho ymhell i'r Fenni.	Nid oes addysg Gymraeg ar gyfer plant 12-19 oed ar gael yn Sir Fynwy hyd yma.	Mae Cyngor Sir Fynwy yn cydweithio gydag awdurdodau cyfagos yn Ne Ddwyrain Cymru wrth edrych ar yr opsiynau posibl ar draws y rhanbarth.
Anabledd	Dim effaith	Dim effaith	Dim effaith
Ailbennu rhywedd	Dim effaith	Dim effaith	Dim effaith

Nodweddion Gwarchodedig	Disgrifiwch unrhyw effeithiau cadarnhaol sydd gan eich ysgol ar y nodwedd warchodedig	Disgrifiwch unrhyw effeithiau negyddol sydd gan eich ysgol ar y nodwedd warchodedig	Beth gafodd/gaiff ei wneud i liniaru unrhyw effeithiau negyddol neu gyfrannu'n well at effeithiau cadarnhaol?
Priodas neu bartneriaeth sifil	Dim effaith	Dim effaith	Dim effaith
Beichiogrwydd neu Famolaeth	Dim effaith	Dim effaith	Dim effaith
Hil	Dim effaith	Dim effaith	Dim effaith
Crefydd neu Gredo	Dim effaith	Dim effaith	Dim effaith
Rhyw	Bydd y ddarpariaeth yn gydaddysgol yn cynnwys bechgyn a merched.	Dim effaith	Dim effaith
Cyfeiriadedd Rhywiol	Dim effaith	Dim effaith	Dim effaith

2. Y Ddyletswydd Economaidd-Gymdeithasol a Chyfiawnder Cymdeithasol

Mae'r Ddyletswydd Economaidd-Gymdeithasol yn ei gwneud yn ofynnol i gyrff cyhoeddus roi ystyriaeth ddyladwy i'r angen i ostwng anghydraddoldeb mewn deilliannau sy'n ganlyniad anfantais economaidd-gymdeithasol wrth gymryd penderfyniadau allweddol. Mae'r ddyletswydd hon yn alinio gyda'n hymrwymiad fel awdurdod i Gyfiawnder Cymdeithasol.

	Disgrifiwch unrhyw effeithiau cadarnhaol sydd gan eich cynnig ynghylch pobl yn dioddef anfantais economaidd-gymdeithasol	Disgrifiwch unrhyw effeithiau negyddol sydd gan eich cynnig yng nghyswllt pobl yn dioddef anfantais economaidd-gymdeithasol	Beth gafodd/gaiff ei wneud i liniaru unrhyw effeithiau negyddol neu gyfrannu'n well at effeithiau cadarnhaol?
Dyletswydd Economaidd-Gymdeithasol a Chyfiawnder Cymdeithasol	Bydd sefydlu ysgol gynradd Gymraeg newydd yn cynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg yn Sir Fynwy. Mae llawer o fanteision i fod yn ddwyieithog, er enghraifft, oherwydd Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011, mae'r gallu i siarad Cymraeg naill yn sgil hanfodol neu ddymunol ar gyfer nifer cynyddol o swyddi tebyg i iechyd, addysg, hamdden, gofal plant a manwerthu. Mae hyn yn neilltuol o wir am ddarparu gwasanaethau cyhoeddus lle mae Safonau'r Gymraeg yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol, gwasanaethau tân ac achub a'r heddlu ac yn y blaen i ddarparu eu gwasanaethau i'r un safonau yn Gymraeg a Saesneg. Mae ehangu addysg cyfrwng Cymraeg ar draws Sir Fynwy yn golygu y bydd mwy o ddysgwyr yn cael cyfle i ddod yn ddwyieithog gan felly roi mantais wirioneddol iddynt wrth sicrhau cyfleoedd cyflogaeth.	Cafodd amser, pellter a chost teithio eu dynodi fel her i rai dysgwyr, yn neilltuol y rhai sy'n dioddef anfantais economaidd-gymdeithasol. Fel canlyniad, nid yw addysg Gymraeg yn opsiwn wirioneddol i rai dysgwyr. Nid yw dysgwyr na ddechreuodd addysg Gymraeg ar y cam Meithrin neu Dderbyn wedi medru ymuno mewn blynyddoedd diweddarach. Yn dilyn adborth o'r ymgynghoriad, roedd y Cyngor yn cydnabod fod teuluoedd sydd â brodyr/chwiorydd hŷn yn Ysgol Gymraeg y Fenni o bosib am weld y ddau blentyn yn mynychu'r ysgol ac yn derbyn cludiant o'r cartref i'r ysgol ar gyfer yr holl blant.	Mae'r Awdurdod Lleol yn bwriadu adolygu'r Polisi Cludiant Ysgol i sicrhau ei fod yn rhoi cyfle gwirioneddol i ddysgwyr gael addysg Gymraeg. Bydd yr ysgol gynradd ychwanegol yn Nhrefynwy a'r datblygiad yn edrych ar ddarpariaeth uwchradd mewn partneriaeth gyda Blaenau Gwent, Merthyr Tudful a Phowys yn creu potensial. Bydd hyn yn rhoi mwy o ddewis i rieni sy'n dymuno darparu addysg Gymraeg i'w plant. Mae datblygu darpariaeth trochi o fewn Sir Fynwy yn golygu y gall pob dysgwr, beth bynnag eu hoed neu gefndir ieithyddol, fanteisio o addysg Gymraeg. Bydd y Cyngor yn ystyried hyn ymhellach fel rhan o'r broses ymgynghori.

3. Gwneud Polisi a'r Gymraeg.

Sut mae'r cynnig yn effeithio ar agweddau dilynol o ran Safonau'r Gymraeg y Cyngor:	Disgrifiwch effeithiau cadarnhaol y cynnig	Disgrifiwch effeithiau negyddol y cynnig	Beth gafodd/gaiff ei wneud i liniaru unrhyw effeithiau negyddol neu gyfrannu'n well at effeithiau cadarnhaol
Gwneud Polisi Effeithiau ar y defnydd o'r Gymraeg, Hyrwyddo'r Gymraeg Trin y Gymraeg yn ddim llai ffafriol	Os cytunir ar y cynnig, bydd yn cael effaith gadarnhaol ar y Gymraeg gan y byddwn yn creu ysgol gynradd Gymraeg yn Nhrefynwy. Bydd hyn yn galluogi teuluoedd i gael mynediad i addysg Gymraeg yn nes i adre'. Byddant hefyd yn cael mynediad i feithrinfa a gofal plant cyfrwng Cymraeg. Bydd y cynnig yn hwb sylweddol i'r cynnig Cymraeg yn Nhrefynwy, mae hyn yn cysylltu'n uniongyrchol gydag uchelgais y Cyngor i gefnogi strategaeth Cymraeg 2050 o 1 filiwn o siaradwyr Cymraeg a hefyd y targedau a nodir yn Strategaeth 5 Mlynedd 22-27 y Gymraeg a hefyd y targedau a nodir yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 22-32 y Cyngor.	Gan y bydd yr ysgol ar yr un safle ag ysgol cyfrwng Saesneg, mae risg na chaiff disgyblion eu trochi'n llawn yn y Gymraeg. Nid oes unrhyw ddarpariaeth uwchradd Cymraeg yn Sir Fynwy ar hyn o bryd, felly bydd taith bell yn dal i fod i Ysgol Gyfun Gwynllyw yn Nhorfaen.	Bydd Penaethiaid y ddwy ysgol yn cydweithio i sicrhau y caiff mynediad i rannau a gaiff eu rhannu eu rheoli'n effeithiol. Bydd Cyngor Sir Fynwy yn parhau i ddatblygu'r trafodaethau ac ymgysylltu gyda Chyngor Sir Powys a Chyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent i sicrhau darpariaeth uwchradd Cymraeg newydd yn ardal gogledd Gwent/de Powys i liniaru effaith negyddol posibl y cynnig. Rhoddir gwybodaeth fanwl i Fforwm Cymraeg mewn Addysg y Cyngor a chaiff ei gynnwys mewn trafodaethau ar hyn. Bydd y Cyngor yn parhau ei ddialog barhaus gyda Chyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen am y ddarpariaeth yn Ysgol Gyfun Gwynllyw fel bod addysg uwchradd Gymraeg yn yr Ysgol yn parhau yn ddewis deniadol i bobl sy'n dymuno derbyn profiad addysg Gymraeg llawn.

Gweithredol Recriwtio a hyfforddi'r gweithlu	Bydd sefydlu ysgol newydd yn ysgogi'r angen am nifer fwy o athrawon a staff cymorth cyfrwng Cymraeg yn ardal Trefynwy dros gyfnod o amser. Bydd hyn yn creu cyfleoedd ar gyfer siaradwyr Cymraeg yn Nhrefynwy a thu allan yr ardal i fedru defnyddio eu sgiliau yn y Gymraeg yn yr amgylchedd gwaith. Bydd recriwtio yn haws a gall fod yn raddol.	Mae risg na fedrwn sicrhau nifer ddigonol o athrawon/staff sy'n siarad Cymraeg i gyflawni gofynion yr ysgol newydd.	Er mwyn lliniaru'r risg yma byddwn yn cydweithio gyda'n cydweithwyr yn Llywodraeth Cymru, y Gwasanaeth Cyflawni Addysg (EAS) a'r sefydliadau addysg uwch lleol i helpu hwyluso nifer fwy o athrawon cyfrwng Cymraeg. Byddwn hefyd yn defnyddio pob dull recriwtio sydd ar gael i ni i hybu'r broses recriwtio – cyfryngau cymdeithasol (Twitter, Facebook, YouTube), gwefan y Cyngor, safleoedd recriwtio Cymraeg, Linkedin ac yn y blaen. Byddwn yn gweithio gyda'n partneriaid yn y Fforwm Cymraeg mewn Addysg i'n cynorthwyo yn y broses yn defnyddio eu harbenigedd ac ystod cysylltiadau.
Darparu gwasanaeth Defnyddio'r Gymraeg mewn darparu gwasanaeth Hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg	Os cytunir ar y ddogfen ymgynghori, caiff ei dosbarthu i randdeiliaid yn Gymraeg ac yn Saesneg. Bydd yr holl ohebiaeth a chyfathrebu yn cynnwys ar y cyfryngau cymdeithasol ynghylch y cynnig hwn yn ddwyieithog fel sy'n ofynnol gan Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011.	Mae risg na fedrwn recriwtio nifer ddigonol o staff arbenigol awdurdod lleol sy'n medru'r Gymraeg i ddarparu pob gwasanaeth yn Gymraeg.	Er mwyn lliniaru'r risg hwn byddwn yn gweithio'n agos gyda chydweithwyr yn Llywodraeth Cymru a sefydliadau addysg uwch lleol i helpu hwyluso nifer fwy o staff cyfrwng Cymraeg. Byddwn hefyd yn defnyddio'r holl ddulliau recriwtio sydd ar gael i ni i gynorthwyo'r broses recriwtio – cyfryngau cymdeithasol (Twitter, Facebook, YouTube), gwefan y cyngor, safleoedd recriwtio Cymraeg, LinkedIn ac yn y blaen. Byddwn yn gweithio gyda'n partneriaid yn y Fforwm Cymraeg mewn Addysg i'n cynorthwyo yn y broses yn defnyddio eu harbenigedd ac ystod cysylltiadau.

4. A yw'r cynnig yn cyflawni unrhyw un o'r nodau llesiant isod? Esboniwch yr effaith (cadarnhaol a negyddol) a ddisgwyliwch, ynghyd ag awgrymiadau am sut i liniaru effeithiau negyddol neu gyfrannu'n well at y nod. Nid oes angen rhoi rhywbeth ym mhob blwch os nad yw'n berthnasol.

Nod Llesiant	**A yw'r cynnig yn cyfrannu at y nod hon? Disgrifiwch yr effeithiau cadarnhaol a negyddol.**	**Pa gamau gafodd/gaiff eu cymryd i liniaru unrhyw effeithiau negyddol neu gyfrannu'n well at agweddau cadarnhaol?**
Cymru lewyrchus Mae defnydd effeithiol o adnoddau, pobl fedrus ac addysgedig, yn cynhyrchu cyfoeth a darparu swyddi	Mae'r gallu i siarad Cymraeg naill ai'n sgil hanfodol neu ddymunol ar gyfer nifer cynyddol o swyddi tebyg i iechyd, addysg, hamdden, gofal plant, manwerthu a gwasanaethau cyhoeddus. Mae hyn yn golygu y bydd gan fwy o ddysgwyr gyfleoedd cyflogaeth uwch fel canlyniad i fod yn ddwyieithog yn Gymraeg a Saesneg. Bydd mwy o gyfleoedd swyddi o fewn yr ysgol newydd arfaethedig.	Dim effaith
Cymru gydnerth Cynnal a gwella bioamrywiaeth ac ecosystemau sy'n cefnogi cydnerthedd ac a all addasu i newid (e.e. newid hinsawdd)	Bydd sefydlu'r ysgol newydd yn gostwng y gofyniad i gludo plant o ardal Trefynwy i'r ddarpariaeth Gymraeg yn y Fenni.	Dim effaith
Cymru iachach Llesiant corfforol a meddyliol pobl yn cael ei uchafu ac effeithiau iechyd yn cael eu deall	Byddai'r cynnig hwn yn arwain at i fwy o blant fedru cael mynediad i ddarpariaeth Gymraeg yn eu cymuned a medru cerdded i'r ysgol yn hytrach na chael eu cludo.	Dim effaith
Cymru o gymunedau cydlynus Cymunedau yn ddeniadol, hyfyw, diogel a gyda chysylltiadau da	Gall rhieni sy'n dymuno cael addysg Gymraeg i'w plant yn ardal Trefynwy gael mynediad i ddarpariaeth o fewn eu cymuned. Bydd hyn yn cynyddu'r cyfleoedd i fwy o ddysgwyr ddefnyddio'r Gymraeg tu allan i'r ysgol mewn lleoliadau cymdeithasol ac amrywiaeth o gyd-destunau dilys.	Dim effaith

Nod Llesiant	A yw'r cynnig yn cyfrannu at y nod hon? Disgrifiwch yr effeithiau cadarnhaol a negyddol.	Pa gamau gafodd/gaiff eu cymryd i liniaru unrhyw effeithiau negyddol neu gyfrannu'n well at agweddau cadarnhaol?
Cymru sy'n gyfrifol yn fyd-eang Rhoi ystyriaeth i'r effaith ar lesiant byd-eang wrth ystyried llesiant cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol lleol	Dim effaith	Dim effaith
Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu Diwylliant, treftadaeth a'r Gymraeg yn cael eu hyrwyddo a'u diogelu. Pobl yn cael eu hannog i wneud chwaraeon, celfyddydau a hamdden.	Os cytunir ar y cynnig, caiff strategaeth Llywodraeth Cymru o filiwn o siaradwyr Cymraeg ei gefnogi gan y cynnydd yn nifer y disgyblion sy'n cael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg.	Dim effaith
Cymru sy'n fwy cyfartal Gall pobl gyflawni eu potensial beth bynnag eu cefndir neu amgylchiadau.	Mae ehangu addysg Gymraeg yn Nhrefynwy yn golygu y bydd mwy o ddysgwyr yn cael cyfle i ddod yn ddwyieithog yn Gymraeg a Saesneg a chynyddu eu cyfleoedd o sicrhau cyflogaeth fel oedolion a chyflawni eu potensial.	

5. Sut mae eich cynnig wedi sefydlu a rhoi blaenoriaeth i egwyddorion datblygu cynaliadwy yn y datblygiad?

Egwyddor Datblygu Cynaliadwy	A yw eich cynnig yn dangos eich bod wedi cyflawni'r egwyddor yma? Os do, disgrifiwch sut. Os na, esboniwch pam.	A oes unrhyw gamau ychwanegol i'w cymryd y liniaru unrhyw effeithiau negyddol neu gyfrannu'n well at effeithiau cadarnhaol.
Cydbwyso anghenion tymor byr gyda'r hirdymor a chynllunio ar gyfer y dyfodol	Os gall dysgwyr fynychu ysgol gynradd Gymraeg yn eu cymuned leol neu yn agos o ran amser teithiol, maent yn fwy tebygol o ddewis a pharhau eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg.	Dim effaith

Egwyddor Datblygu Cynaliadwy	A yw eich cynnig yn dangos eich bod wedi cyflawni'r egwyddor yma? Os do, disgrifiwch sut. Os na, esboniwch pam.	A oes unrhyw gamau ychwanegol i'w cymryd y liniaru unrhyw effeithiau negyddol neu gyfrannu'n well at effeithiau cadarnhaol.
Cydweithio gyda phartneriaid eraill i gyflawni amcanion	Caiff y cynnig ei gefnogi gan y Fforwm Cymraeg mewn Addysg. Cynrychiolir y fforwm gan nifer o bartneriaid allweddol yr ymgynghorir â nhw ac sy'n hollbwysig wrth gyflawni targedau ein Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg.	Dim effaith
Cynnwys rhai gyda diddordeb a gofyn am eu sylwadau	Bydd yr ysgol newydd yn gwasanaethu holl glwstwr Trefynwy ac ymgynghorir â phawb y mae'r cynnig yn effeithio arnynt fel rhan o'r broses ymgynghori statudol. Cafodd aelodau'r Fforwm hefyd eu cynnwys yn y cynnig.	Dim effaith
Rhoi adnoddau i atal problemau rhag digwydd neu waethygu	Ar hyn o bryd mae teuluoedd sydd eisiau derbyn addysg Gymraeg yn Sir Fynwy yn gorfod teithio i'r Fenni. Gall hyn fod yn gostwng y galw ac yn arwain at rieni yn gwrthod dewis addysg Gymraeg. Bydd cael ysgol Gymraeg leol yn datrys y mater hwn a hefyd yn ysgogi galw.	Dim effaith
Ystyried effaith ar holl nodau llesiant gyda'i gilydd ac ar gyrff eraill	Bydd cael darpariaeth Gymraeg ar gael yn y gymuned leol yn cael effaith gadarnhaol ar iechyd a llesiant disgyblion sy'n gorfod teithio i'r Fenni i gael darpariaeth ar hyn o bryd. Oherwydd y ddibyniaeth ar gludiant ysgol, gall hyn olygu na all disgyblion fynd i glybiau ar ôl ysgol a gweithgareddau eraill sydd ar gael ar ôl ysgol.	Dim effaith

6. **Mae'r Cyngor wedi cytuno ar yr angen i ystyried yr effaith a gaiff ei benderfyniadau ar y cyfrifoldebau pwysig dilynol: Rhianta Corfforaethol a Diogelu. A yw eich cynigion yn mynd i effeithio ar unrhyw un o'r cyfrifoldebau hyn?**

	Disgrifiwch unrhyw effeithiau cadarnhaol sydd gan eich cynnig	**Disgrifiwch unrhyw effeithiau negyddol sydd gan eich cynnig**	**Beth fyddwch/wnaethoch chi i liniaru unrhyw effeithiau negyddol neu gyfrannu'n well at yr effeithiau cadarnhaol?**
Diogelu	Bydd polisïau a gweithdrefnau Diogelu priodol yn eu lle yn yr ysgol newydd	Dim effaith	Dim effaith
Rhianta Corfforaethol	Nid yw'n berthnasol	Nid yw'n berthnasol	Nid yw'n berthnasol

7. **Pa dystiolaeth a data sydd wedi llywio datblygiad eich cynnig?**

- Arolwg cyflwr ac addasrwydd Faithful & Gould yn cynnwys gofynion cynnal a chadw ôl-groniad cynnal a chadw a ddynodwyd (mae dogfen y Cynnig yn sôn am fesurau cynnal a chadw ôl-groniad lleol)
- Data gan iechyd ar nifer "genedigaethau byw" o fewn y Sir.
- Data gan Cynllunio ar nifer y datblygiadau tai sydd ar y gweill ar gyfer y blynyddoedd nesaf.
- Nifer bresennol ar gofrestri ysgol a dadansoddiad tueddiadau.
- Lleoedd gwag – data gan dîm Mynediad Cyngor Sir Fynwy.
- Cynllunio data lleoedd ysgol – tîm Mynediad Cyngor Sir Fynwy

8. **CRYNODEB: Fel canlyniad i lenwi'r ffurflen hon, beth yw prif effeithiau cadarnhaol a negyddol eich cynnig, sut maent wedi llywio/newid datblygiad y cynnig hyd yma a beth fyddwch chi'n ei wneud yn y dyfodol?**

Prif fanteision y cynnig yw ein bod drwy greu darpariaeth Gymraeg yn Nhrefynwy yn galluogi'r gymuned leol i gael mynediad i addysg Gymraeg heb orfod teithio ymhell i'r Fenni. Bydd hyn yn ei dro yn cynyddu nifer y lleoedd cyfrwng Cymraeg ar draws Sir Fynwy ac felly'n cyrraedd y targedau o fewn ein Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg. Byddwn hefyd yn cyfrannu at strategaeth Llywodraeth Cymru o 1 filiwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050.

9. **CAMAU GWEITHREDU: A oes unrhyw gamau gweithredu pellach y byddwch yn eu cymryd fel canlyniad i lenwi'r ffurflen hon? Rhowch fanylion isod os yn berthnasol.**

Beth fyddwch chi yn ei wneud	Pryd fyddwch yn gwneud hynny?	Pwy sy'n gyfrifol?

10. **RHEOLI FERSIWN: Dylid defnyddio'r Gwerthusiad Cydraddoldeb a Chenedlaethau'r Dyfodol ar y cam cynharaf, megis yn anffurfiol o fewn eich gwasanaeth, ac wedyn ei ddatblygu ymhellach ledled y broses gwneud penderfyniadau. Mae'n bwysig cadw cofnod o'r broses i ddangos sut y gwnaethoch ystyried a chynnwys ystyriaethau cydraddoldeb a chenedlaethau'r dyfodol lle bynnag sy'n bosibl.**

Fersiwn Rhif	Cyfnod gwneud penderfyniadau	Dyddiad yr ystyriwyd	Disgrifiad byr o unrhyw ddiwygiadau a wnaed yn dilyn ystyriaeth
1.0	Cabinet	18/01/2023	Ni wnaed unrhyw ddiwygiadau.
2.0	Cabinet	07/06/2023	